

**concerto
BUDAPEST**

zene szenvedéllyel

BORIS BEREZOVSKY ©Juri Bogomaz

BEREZOVSKY
PLAYS RACHMANINOV

ZENEAKADÉMIA
NAGYTEREM

2017. FEBRUÁR 18.
SZOMBAT 19:30

Zeneakadémia

2017. FEBRUÁR 19.
VASÁRNAP 19:30

Zeneakadémia

RACHMANINOV

III. (d-moll) zongoraverseny, op.30

– szünet –

BEETHOVEN

III. „Eroica” (Esz-dúr) szimfónia, op.55

Közreműködik **Boris Berezovsky** zongora

Vezényel **Keller András**

Boris Berezovsky korunk egyik legünnepeltebb zongoravirtuóza. Kápráztató manuális tudása mellé olyan előadói természetesség társul, amely csupán a legnagyobb őstehetségek sajátja. Az orosz művész játéka teli szenvedéllyel, erővel, érzékiséggel; hangzása gazdag, finoman porciózott és mindig elegáns – ahogy erről a hazai közönség is meggyőződhetett már.

Most a zongorarepertoár legnagyobb előadói felkészültséget igénylő versenydarabjával érkezik Magyarországra, a Zeneakadémia nagytermébe: Rachmaninov híres-hírhedt III. zongoraversenyével, hogy teljes pompájában mutassa be kivételes technikáját és muzikalitását – a Keller András vezette Concerto Budapest szólistájaként. A program második felében Beethoven III. (Eroica) szimfóniája csendül fel, amelynek jelentősége és hatása hasonlóképpen megkerülhetetlen. Nem pusztán lenyűgöző, diadalmasan fénylő pátosza okán, hanem mert Beethoven e művel definiálta újra korának bevett formavilágát és fogalmazásmódját, új fejezetet nyitva a zenetörténetben.

BORIS BEREZOVKSY

A moszkvai születésű zongorista 1988-ban mutatkozott be nyugaton, a londoni Wigmore Hallban, e fellépést követően a The Times kritikája „ragyogó virtuozitással és félelmetes erővel rendelkező, különlegesen ígéretes tehetségről” számolt be. Két évvel később aranyérmet nyert az 1990-es Nemzetközi Moszkvai Csajkovszkij versenyen, mára pedig ő napjaink egyik legelismertebb zongoraművésze.

Boris Berezovsky rendszeresen fellép a legjelentősebb zenekarokkal, ide értve a New Yorki Filharmonikusokat, az Oslói Filharmonikusokat, a BBC Szimfonikus Zenekart és a Francia Nemzeti Zenekart, valamint állandó vendége a legjelentősebb nemzetközi koncertsorozatoknak, mint a Berlini Filharmonikusok zongora-bérlete, a Concertgebouw és a Royal Festival Hall nemzetközi zongora-sorozata. Kamarazenei partnerei közt találjuk például Brigitte Engerert, Vadim Repint, Dmitri Makhtint vagy Alexander Kniazevt.

Lemezfelvételei számos díjat nyertek; a Rachmaninov szonátákból készült albuma elnyerte a német lemezkritikusok (Preis der Deutschen Schallplattenkritik) díját, Ravel-lemezét számos zenei magazin, többek között a Le Monde de la Musique, Diapason és a Sunday Independent is kiemelte. 2006-ban elnyerte a The BBC Music Magazine „Legjobb hangszeres előadónak” járó díját. Alexander Kniazev-vel és Dmitri Makhtin-nal készült felvételükért a francia Choc de la Musique, az angol Gramophone és a német Echo Classic díjat is kiérdemelte.

CONCERTO BUDAPEST

A Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagy ívű és innovatív műsor-szerkesztésével, egyéni hangzásával új színt hozott a magyar zeneéletbe. Az elmúlt években számos nemzetközi fesztiválra és rangos koncertterembe kaptak meghívást. A Concerto Budapest visszatérő vendégei olyan világhírű művészek, mint Gidon Kremer, Gennady Rozhdestvensky, Heinz Holliger, Isabelle Faust, James Galway, Evgeni Koroliov. Művészeti igazgatója 2007 óta Keller András, hegedűművész, karmester, a Keller Quartet alapítója, a londoni Guildhall School of Music and Drama professzora.

Sergey RACHMANINOV III. (d-moll) zongoraverseny, op.30

Melyik a zongorairodalom legnehezebb versenyműve? Ezt a kérdést sokan sokféleképpen válaszolják meg. Van előadó, aki Csajkovszkij b-moll zongoraversenyét említi, talán akad, aki Prokofjev négytétéles 2. zongoraversenyére hivatkozik, mint alig-alig megtanulhatóra, és nyilván ugyanilyen sokan lesznek, akik Rachmaninov 3. zongoraversenyében látják a hangszer irodalmának egyik nagy mumusát. De hát többek közt az ilyen „mumusok” megszelídítése az, ami miatt érdemes előadóművésznek lenni... Mindenesetre sokatmondó, hogy ahogyan az a művész, akit annak idején Csajkovszkij a b-moll koncert első előadójául kiszemelt – Nyikolaj Rubinstein – nem vállalta a mű megszólaltatását, hogy végül Hans von Bülow legyen az ősbemutató hőse, hasonlóképpen hátrította el a Rachmaninov-koncert premierjének dicsőségét Josef Hofmann, mondván, „nem neki való” a darab. Hogy végül is kinek volt való? Magának Rachmaninovnak – ő ült a billentyűk előtt a New York-i ősbemutatón, melyet Walter Damrosch vezényelt. Egy ősbemutató, amelyen a szerző játszik – az ilyesmi mindig érdekes, szívesen ott lettünk volna. Hát még a második előadáson! Azon talán még inkább, hiszen akkor ismét Rachmaninov játszott, de a kor egy másik nagy zeneszerzője, Gustav Mahler vezényelt. Rachmaninov és Mahler egy pódiumon! „Teljesen átadta magát a versenymű betanításának, addig dolgozott, amíg a meglehetősen bonyolult kíséretet a zenekar a tökéletességig nem gyakorolta” – emlékezett vissza később lelkesen a kivételes együttműködésre a szerző.

A mű 1909-ben keletkezett, a harminchat éves, arisztokrata származású szerző ivanovkai birtokán, olyan jelentős darabok szomszédságában, mint az 1. zongoraszonáta vagy az Arnold Böcklin nyomán komponált A holtak szigete című szimfonikus költemény. Vagyis még a cári Oroszországban vagyunk, évekkel a Forradalom előtt – hiába zajlott le az évszámok szerint a századforduló, ez még a régi világ. Hallatszik ez a zenén is, amely sokat őriz Csajkovszkij hatásából: széles ívű, melankolikus dallamok, nagy pátosz, erőteljes fokozások, gazdag zengésű zenekari hangszerelés. És a zongoraszólam? Nem hiába rettegett darabja ez a repertoárnak: az írásmód rendkívül komplex, és bár a szólóhangszer gyakorta elmerül, megmártózik a zenekari textúrában, a játszánivaló olyankor is hallatlanul bonyolult, szimfonikus igényű és virtuóz, amikor a zeneszerző éppen nem azt akarja, hogy a zongora a felszínen tűn-

dököljön. Persze diadalmas pianisztikus csillogás is akad bőven a darabban: erre a dúdolhatóan egyszerű d-moll dallammal kezdődő Allegro ma non tanto nyitótétel éppúgy alkalmat ad, mint a modulációkban gazdag, romantikus melankóliától átitatott Adagio (amelyet a zeneszerző mintegy bagatellizálva Intermezzónak nevez), vagy a diadalmas pátozzsal végződő, szenvedélyes D-dúr finálé. A 3. zongoraverseny a zongoraművész társadalom nagy tigriseinek fogára való falat, olyanok számára íródott, mint Horowitz (aki pályafutása különböző szakaszaiban öt ízben készített belőle lemezfelvételt), Martha Argerich, vagy mint a mai este vendégművésze, Boris Berezovsky.

Ludwig van BEETHOVEN III. „Eroica” (Esz-dúr) szimfónia, op.55

A klasszikus zene világában már a korai évszázadoktól kezdve fontos szerepet tölt be az ajánlás. A barokk és a klasszika gyakorlatában ennek funkciója egyértelműen és nyíltan a jövedelemszerzés volt: a zeneszerző egy uralkodónak, arisztokratának vagy főpapnak ajánl egy szonátaciklust, concerto-sorozatot vagy szimfóniát, hogy cserébe egy aranyakkal teli erszényt vagy egy gyémántgyűrűt kapjon a dedikáció címettjéért. A romantikus korszakban mindezt a közös esztétika, szellemi összetartozás jeleként funkcionáló ajánlások váltják fel művész és művész között: Schumann Lisztnek ajánlja a C-dúr fantáziát (1836), Liszt (tizenhét évvel később, a korábbi ajánlásra válaszolva) Schumann-nak dedikálja a h-moll szonátát (1853), Chopin Lisztnek ajánlja az op. 10-es Tizenkét etűdöt. A zenetörténet egyik legnevezetesebb – meghiúsult-visszavont – ajánlásának története Ludwig van Beethoven (1770–1827) egyik fontos művéhez kapcsolódik. Az idealista gondolkodású zeneszerző kezdetben bízott Napóleonban: hitte és remélte, hogy a korzikai születésű államférfi működése csak jót hoz majd Európa népei számára, és azt tervezte, hogy neki ajánlja készülő 3. szimfóniáját. Haragra gerjedt azonban, mikor megtudta, hogy az első konzul császárrá koronázta magát (nem „koronáztatta”, mint írják néha pongyolán, hiszen Napóleon saját maga tette önnön fejére a koronát). Titkára, a zeneszerző Ferdinand Ries jelenlétében Beethoven földhöz vágta a partitúrát, miután az ajánlást tartalmazó címlapot kitépte belőle és széttépte. Az oldalt újra kellett írni, s végül csak annyit szerepelt rajta: *Sinfonia Eroica, composta per festeggiare il sovvenire d' un grand' uomo* (Hősi Szimfónia, amely egy nagy ember emlékére íródott).

A 3. szimfónia (bemutató: 1805) formájában még hű a klasszikus hagyományokhoz (szonátaformájú nyitó Allegro con brio, középrészes Adagio assai (amely műfaját tekintve Marcia funebre, azaz gyászinduló) és Scherzo (Allegro vivace), végül variációs szerkezetű finálé (Allegro molto). Hangvételésben és hangzásarányaiban azonban az alkotás már éppúgy a romantika felé mutat, mint az 5., a 6. vagy a 9. szimfónia. És a romantikus szimfonikus költemény megszületését jósolja abban is, hogy ez a mű, igaz, kimondatlanul, már költői programot sugall, nyitótételében a küzdő, a lassúban a gyászoló, a scherzóban a játékos, a fináléban pedig a győzedelmeskedve mindenem felülemelkedő Hőst jelenítve meg, s ezzel a berliozi Fantasztikus szimfónia vagy a Harold Itáliában ábrázoló szimfonizmusát előlegezve. Tehát már Beethoven Eroicája is egyfajta Heldenleben, a Hős életét megjelenítő szimfonikus zene – csak éppen itt a zeneszerző még nem önmagáról fest portrét, és egyelőre nem ironikusan, mint teszi majd 1898-ban Richard Strauss.

BEREZOVSKY PLAYS RACHMANINOV

RACHMANINOV

Piano Concerto No. 3 in D-minor, op.30

BEETHOVEN

“Eroica” Symphony, No. 3, E-flat major, op.55

Boris Berezovsky piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor **András Keller**

Boris Berezovsky is one of the most celebrated piano virtuosos of our day. His stunning manual dexterity is combined with such a naturalness as performer that is given only to the very greatest of talents. The performance style of this Russian artist is full of passion, vigour and sensuality; his tone is rich, finely balanced and always of the utmost elegance. Now it is the good fortune of a Hungarian audience to witness all this skill live at the Liszt Academy. He arrives in Hungary and the academy's Grand Hall with piano works that are among the most demanding in the repertoire: Rachmaninov's famous/notorious Piano Concerto No. 3, which allows him to show to best effect his brilliant technique and musicality as soloist of Concerto Budapest under the direction of András Keller.

In the second half of the programme it is the turn of Beethoven's Symphony No. 3 (Eroica), the significance and impact of which are similarly inescapable. Not purely because of its captivating, triumphant pathos, but also because through this masterpiece Beethoven redefined the generally accepted forms and modes of expression of his age, thereby opening a new chapter in the history of music.

Keller András többféle eszközzel is igyekszik közelebb vinni a közönséghez az újonnan születő kompozíciókat. Ennek érdekében jött létre, és ebben az évadban a Zeneakadémián a Concerto Budapest új sorozata PREMIER címmel, amelynek eseményein egy-egy szimfonikus hangversenyt követően – 22:00 órai kezdettel – egy új mű bemutatóját hallgathatja meg a zeneszerető közönség. A szokásos koncerteknél oldottabb hangulatú PREMIER koncertek során kellemes borozgatással egybekötött beszélgetés közben ismerhetik meg alaposabban a művet és alkotóját.

2017. FEBRUÁR 18.

SZOMBAT 22:00

Zeneakadémia

PREMIER SNÉTBERGER FERENC

cím nélkül

SNÉTBERGER FERENC

Zenész család tagjaként született 1957-ben Salgótarjánban, majd később klasszikus zenét és jazzgitárt tanult. A gitárművész és zeneszerző ma főként improvizációs művészetének és műfajokat átlépő játékának köszönhetően ismert. Repertoárját hazájának roma hagyományai, a brazil zene és a flamenco épp úgy inspirálja, mint a klasszikus gitár és a jazz. Számos CD-felvétel őrzi munkásságát, legújabb lemeze 2017 májusában, az ECM Kiadó gondozásában lát napvilágot Jazz Titok címmel. Turnéi során bejárta Európát, fellépett Japánban, Koreában, Indiában és az USA-ban. 2005-ben Liszt Ferenc-díjat, 2014-ben Kossuth-díjat kapott. 2011 nyarán Felsőörsön indította el a Snétberger Zenei Tehetség Központot.

András Keller attempts to bring new compositions closer to audiences using different means. The new series of Concerto Budapest, PREMIER, was established for this end and launched in the Liszt Academy this season. At these events, following a symphonic orchestra concert and starting at 10 pm, music-loving audiences can enjoy the premiere of a contemporary work. After each concert the audience can get closer to the work and its creator in the framework of an open conversation (in Hungarian language) accompanied by a glass of wine.

Ezen az estén Snétberger Ferenc frissen komponált műve két különböző zenei műfaj, a klasszikus zene és az improvizatív jazz kiteljesedésére tesz kísérletet, egy darabon belül. A műben a klasszikus formát vonóskar és két kürt képviseli, amit Snétberger improvizatív gitárszólama egészít ki. Érdekessége, hogy csak egy-két útmutató – hang, hangnem, akkord vagy zenei mondat – került előzetes leírásra, a meghatározó intuitív munka a színpadon fog létrejönni. Ez az alkotói szabadság Snétberger védjegye. Az improvizáció során érzékelhető jelenlét és intenzitás mindig magát a zenész személyiségét, pillanatnyi lelki-szellemi állapotát jellemzi, ami a leírt zenéhez képest ily módon sokkal közvetlenebbül megmutatkozik. A két zenei műfaj összecsengése párbeszéddé szelődül az előadás közben, és együtt alkotnak varázslatosan egyedit.

This night is dedicated to Ferenc Snétberger. Today he is best known for his art of improvising and his crossing of stylistic borders. His music is inspired by the Roma tradition of his home country, Brazilian music and flamenco as well as classical guitar playing and jazz. He made numerous albums as a leader, co-leader and sideman and has toured all over Europe as well as Japan, Korea, India and the United States.

2017. FEBRUÁR 19.

VASÁRNAP 22:00

Zeneakadémia

PREMIER

VIDOVSZKY LÁSZLÓ

Le piano et ses doubles

A – Préludes (Előjáték)

B – Cloches (Órák)

C – Trois moments musicaux (Három moment musical)

D – Resonances (Rezonanciák)

E – Orage et arc-en-ciel (Vihar és szivárvány)

F – Mouvements (Mozdulatok, mozgások)

G – Apothéose (Apoteózis)

Zongorán közreműködnek: **Balog József, Borbély László,**

Kiss Péter, Mali Emese, Palojtay János, Ránki Fülöp

Vezényel: **Rácz Zoltán**

VIDOVSZKY LÁSZLÓ

Az Új Zenei Stúdióban feltűnő, nagy kedvvel és rendkívül helyett merészen kísérletező zeneszerző, akinek néhány kompozíciója az utóbbi évtizedek ikonikus művévé vált. Zenei stílusát sajátos egyediség jellemzi, amely a legkülönbözőbb apparátusokra, illetve műfajokban komponált darabjaiban is jól felismerhető. A Kossuth-díjas Vidovszky a pécsi Tudományegyetem professor emeritusa.

Vidovszky László *Le piano et ses doubles* (A zongora és hasonmásai) című darabja 2012-ben készült, ajánlása szerint Kocsis Zoltán 60. születésnapjára. A szerzőt régóta foglalkoztatta egy olyan darab megírása, ami a zongora mellett valamelyik alteregóját is megjeleníti. A kompozíció 1992-es első, később elvetett változatában egy MIDI-zongora játszotta el a hasonmás szerepét. Több variáció után alakult ki a mostani, végleges forma, ahol egy hagyományos zongorát öt digitális zongora – MIDI-billentyűzettel vezérelt számítógép – vesz körül. Ez a felállás az eredeti elképzeléshez képest jelentős többlettel rendelkezik: a digitális zongorák alaphangjainak tizenketted hangonként (a félhang hat részre osztásával) törtéző elhangolásával megvalósítható a teljes 72 fokú skála használata. Ez a skála – jóllehet elvileg továbbra sem tartalmaz abszolút „tisztá” hangközöket, és a hangjaiból képezett akkordok megtartják a hagyományos, egyenletes lebegésű hangolás kemény hangzását, az akusztikus nem-egyezés okozta dinamikával együtt – képes érzékeltetni a folyamatos és diszkrét hangközérzetek közötti határvidékeket, értelmezni a magasabb fokú felhangokat, ezáltal kiterjeszteni diszsonancia-konzonancia élményeinket.

This night is dedicated to László Vidovszky. He is a prominent composer in the New Music Studio, who experiments with enormous enthusiasm and in a highly daring manner. Over the past decades several of his compositions have become iconic works. His musical style is characterized by uniqueness clearly evident in his pieces composed for the most diverse range of apparatuses. He is professor of Liszt Academy and University of Pécs.

**concerto
BUDAPEST**
zene szenedélllyel

www.concertobudapest.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ZENEAKADÉMIA
KONCERTKÖZPONT

 inforádió

hetiválasz

 klasszik
rádió92.1

ORIGO